

Francesc ANTICH

Intervenció del president Antich a l'acte inaugural del curs acadèmic universitari

djuntam el discurs que el president del Govern de les Illes Balears, Francesc Antich, pronuncià a la solemne obertura del curs acadèmic universitari 1999-2000.

Magnífic i Excel·lentíssim Rector de la Universitat de les Illes Balears, autoritats acadèmiques, professors, estudiants, personal d'administració i serveis, autoritats, senyores i senyors,

Ser present a la inauguració d'aquest curs acadèmic 1999-2000 de la Universitat de les Illes Balears em resulta particularment emotiu. És el darrer curs del mil·lenni. Però, més que tancar un passat, el veig com la clau que obrirà la porta del futur. És l'anunci del pròxim mil·lenni. Tot un símbol. Un camí cap al futur que hem de recórrer tots junts.

Tenc avui la sensació de tornar a ca meva. Ara som un antic alumne, però fa anys vaig ser aquí l'alumne Antich.

En aquesta Universitat —que va ser i és la meva— vaig llicenciar-me en Dret l'any 1981. Devuit anys després —el temps passa aviat—, torn a la casa familiar. Hi trob cares conegudes i cares noves. Em sent a ca meva i entre amics.

Per circumstàncies de la vida, l'antic alumne és ara president de les Illes Balears. Gràcies al càrrec de president, un vell amic vos pot fer avui algunes reflexions sobre la nostra jove universitat.

Ens sembla normal que les Illes Balears tinguin universitat pròpia. Unes illes sense universitat resulten ara quasi impossibles d'imaginar. Però, en el cas de la universitat, com en tantes altres coses, aquest país nostre ha tengut, ha perdut i ha recobrat.

El centralisme —fa quasi cent cinquanta anys— suprimí la nostra universitat. A conseqüència d'això, durant quasi un segle i mig només es podien cursar estudis superiors fora de les Illes Balears. I pagar una carrera era un luxe que molt poques famílies es podien permetre.

L'alta cultura es convertí així en un privilegi de les nostres classes socials benestants. Sense universitat pròpia, la immensa majoria del poble de les Illes Balears mai no podria accedir als estudis superiors.

Recobrar la nostra universitat era, per tant, un objectiu fonamental a fi que el nostre poble —tot el nostre poble i no tan sols una minoria privilegiada— pogués accedir als més alts nivells de la cultura. Si volíem tenir futur, havíem de recobrar la universitat perduda.

El nostre poble tenia dret a la democràcia, a l'autogovern, a la cultura... I tots aquests drets formaven un conjunt indeslligable. El nostre poble recobrarà, en pocs anys, tot allò que li havia estat negat pel centralisme autoritari.

L'any 1978, recobràrem la democràcia amb la Constitució espanyola, l'ensenyament superior, amb la Univer-

sitat de les Illes Balears; l'autogovern de cada illa, amb els consells insulars. L'autogovern conjunt de les Illes Balears arribà l'any 1983 amb l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia. La nostra universitat és, per tant, una peça més —peça fonamental, però— en el procés de recuperació integral del nostre país.

D'aleshores ençà, totes les institucions de la nostra terra —la universitat inclosa— s'han consolidat i reforçat. I hem fet camí lentament, però hem fet camí.

Amb la Universitat de les Illes Balears tenim ara la institució per formar, al més alt nivell, un poble que pot afrontar el futur amb totes les garanties d'èxit. La universitat ha aportat al nostre país un gran conjunt de professionals altament qualificats.

Sense la universitat, la nostra societat tendria un nivell econòmic inferior, una cohesió social més precària. Faria un ús menor de la tecnologia. Tampoc no hauria pogut aconseguir la seva notable estructuració cultural i educativa.

La universitat és, per tant, una institució clau per dinamitzar la societat de les Illes Balears. I es absolutament decisiva per impulsar la creació i difusió del coneixement.

La nostra societat viu un procés de canvi progressista. Educació i formació són elements decisius del canvi, perquè sense aquests elements seria impossible l'equilibri social, la justícia i la solidaritat.

En el discurs d'investidura, quan vaig demanar la confiança al Parlament per ser elegit president de les Illes Balears, vaig tenir ben present que, sense la nostra universitat, no hi havia futur.

Vaig voler «deixar constància d'un aspecte central en la formació: la universitat».

Millorar progressivament la Universitat de les Illes Balears és un deure del Govern que presidesc. La nostra universitat ha avançat molt. Però som perfectament conscient que encara presenta moltes deficiències que només una decidida política universitària podrà superar.

En el discurs d'investidura vaig manifestar «el nostre país no pot estar a la coa estatal pel que fa al nombre d'universitaris. L'autonomia més rica no pot tenir el nombre més raquític d'universitaris. Hem de redreçar aquesta situació vergonyosa. La tasca no és fàcil perquè no depèn exclusivament de l'Administració, sinó també de la millora de la consciència cultural dels nostres ciutadans.

»En aquest mateix àmbit, una altra xifra a redreçar és la investigació i el desenvolupament, que actualment és en el furgó de coa de tot l'Estat espanyol. Per aconseguir-ho, promourem la inversió dels fons públics i privats per tal d'assolir, almanco, el percentatge mitjà de l'Estat. Paral·lelament, rellançarem les activitats de recerca i desenvolupament de la Universitat de les Illes Balears, millorant la seva estructura científica i la consolidació de grups de recerca».

La universitat té, per tant, un paper decisiu a l'hora de fer arrelar nous valors dins la nostra societat. Les Illes Ba-

lears han crescut econòmicament. Però sentim la necessitat de fer-les també créixer en coneixements, en cultura.

Volem que les Illes Balears mantinguin una forta dinàmica econòmica. Però que —a més a més de l'economia— arrelin dins la nostra societat la consciència proteccionista i la preocupació pel benestar i la cohesió social.

Volem el *creixement del coneixement*. Sense el *creixement del coneixement* perillaria la cohesió social de les Illes Balears i no podríem afrontar els reptes del nou mil·lenni.

Les universitats dels països més avançats exigeixen reformes que les posin al dia i les adaptin als grans canvis del nostre temps. La universitat espanyola necessita una revisió substancial de la Llei de reforma universitària.

La nova llei haurà de tenir en compte que el coneixement s'ha mundialitzat. I que les autonomies han dibuixat un nou sistema profundament descentralitzat del qual no ha quedat al marge la universitat.

El Govern de les Illes Balears té i tindrà una *política universitària* amb l'objectiu de modernitzar la nostra universitat. Però vull deixar ben clar que les actuacions del Govern seran ajudar aquesta institució i cooperar-hi des del més absolut respecte per l'autonomia universitària, reconeguda i garantida per la Constitució.

Més encara, no tan sols volem respectar estrictament l'autonomia universitària, sinó que consideram que la universitat ha de ser cada dia més autònoma. I més autònoma vol dir més lliure. I més lliure vol dir més responsable.

I més responsable vol dir que ha de donar comptes a la societat que la sosté. L'autonomia universitària garanteix drets a la institució i li imposa l'obligació de ser responsable davant la societat.

El Govern de les Illes Balears donarà, en tot moment, suport institucional a la nostra universitat. Em compromet —de manera ben explícita, per evitar malentesos— que mai no admetré la més mínima actuació que apunti a un intromissió, a un control de la universitat. Vull —ho diré ben clar— una universitat lliure, moderna i dinàmica, que no estigui al servei del Govern. Sense plena autonomia no hi ha universitat.

Per tant «siau qui sou». Una comunitat universitària independent i forta és la millor garantia per construir una societat sòlida, culta, crítica, oberta, tolerant i arriscada. Lliure i forta, cap al futur.

Aquesta salutació —una mica llarga, tot sigui dit— seria, però, pura retòrica si no incorporàs alguns compromisos ben concrets del Govern en relació a la nostra universitat. En relacionaré alguns:

- Incrementarem els pressuposts dedicats a la universitat, amb un augment progressiu de la participació de la despesa universitària en el producte interior brut.

- Contruirem progressivament un model de finançament de la Universitat de les Illes Balears, amb un pla

plurianual de finançament que faci possible la planificació racional.

- Posarem en marxa un pla de nous estudis que farà possible l'increment de la taxa d'estudiants universitaris i, a més a més, donarà resposta a les necessitats professionals, socials, tecnològiques i culturals de les Illes Balears.

- Mitjançant un pla de construccions, consolidarem definitivament el campus de la Universitat de les Illes Balears, amb la construcció d'un multiaulari, de la biblioteca-paranimf i altres edificis de caràcter científic.

- Si volem que la UIB sigui un centre de producció i difusió del coneixement, la investigació resulta fonamental, per això ens proposam dur a terme les mesures de política universitària següents:

- Transformar el Parcbit en un parc científic i tecnològic lligat a la UIB.

- Crear instituts universitaris de recerca en aquells àmbits necessaris per al desenvolupament econòmic, social, professional i científic de les Illes Balears.

- Incrementar els recursos econòmics de R+D, implicant-hi les empreses de les Illes Balears.

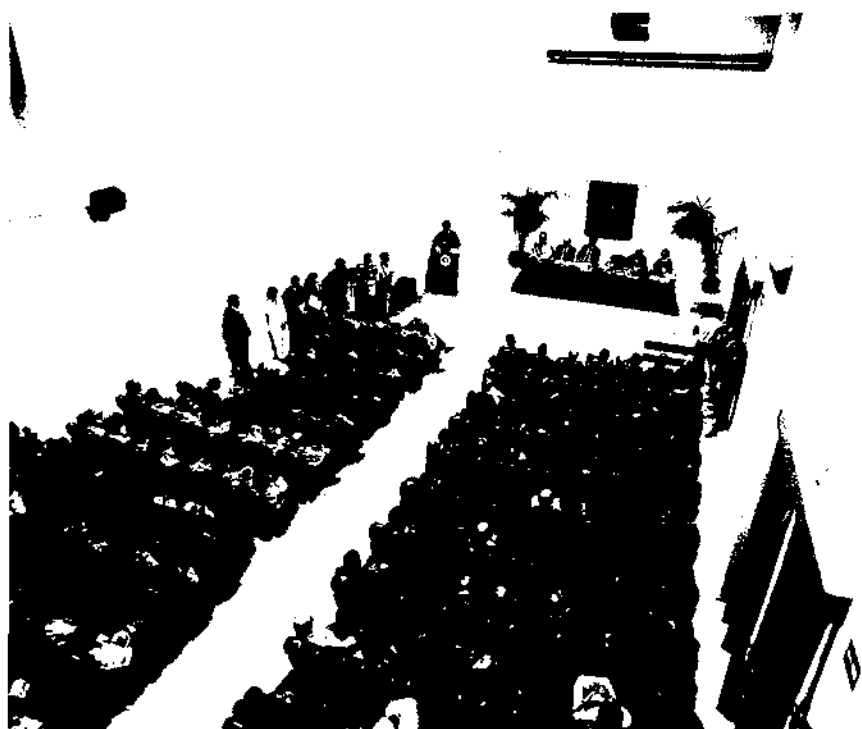
- Fer dels resultats de la recerca un incentiu per a la millora del finançament de la UIB.

- Millorar de manera progressiva les retribucions del personal docent i investigador, i del personal d'administració i serveis a través de mecanismes que potenciïn la qualitat docent investigadora i de gestió.

- Redissenyarem el projecte de la via d'accés a la universitat, amb l'objectiu d'eliminar els punts de perill amb un impacte ambiental mínim.

- Impulsarem una política de beques per a estudiants que doni resposta al fet insular. Exigirem participar en la política de beques de l'Estat, respectant el mecanisme de redistribució social i territorial. Gestionarem amb caixes i bancs la concessió de crèdits blans per als estudiants universitaris.

Consider del màxim interès per a tots impulsar la vertebració definitiva de la universitat dins la societat de

les Illes Balears. En aquest sentit, impulsarem les iniciatives següents:

- Remetrem immediatament al Parlament el Projecte de llei del Consell Social de la Universitat de les Illes Balears. El Consell Social serà l'òrgan de participació de la societat en la Universitat de les Illes Balears.

- Potenciarem acords entre la Universitat de les Illes Balears i els consells insulars, especialment per donar més dinamisme a les extensions universitàries de Menorca, Eivissa i Formentera. Potenciarem també els centres universitaris municipals com a mecanismes d'extensió universitària.

Seria injust si no reconegués explícitament el paper decisiu que ha tengut, té i tindrà la Universitat de les Illes Balears en el recobriment de la nostra llengua. L'Estatut d'Autonomia establí que «la institució oficial consultiva per a tot quant es refereix a la llengua catalana serà la Universitat de les Illes Balears».

La nostra universitat, però, no s'ha limitat a ser consultada passivament en matèria de llengua catalana. Ben al contrari: s'ha convertit en una mostra avançada de la recuperació de la normalitat de la nostra llengua.

És un camí llarg i no sempre fàcil. Però la nostra universitat no tan sols l'ha caminat al capdavant, sinó que, moltes vegades, ha estat la institució que ha obert el camí.

Figures rellevants de la nostra universitat, a més a més, són membres de l'Institut d'Estudis Catalans, que és la institució normativa de la llengua catalana. Han tengut també un paper decisiu en la tasca d'incorporar al diccionari normatiu de la llengua catalana centenars i

centenars de mots —clàssics, populars i genuïns— del català de les Illes Balears.

Cada una de les terres de llengua catalana aporta així els seus mots per fer, entre tots, un idioma modern, capaç d'afrontar el repte del pròxim mil·lenni.

Senyores i senyors, volem una universitat abocada a la societat il·lenca i, a la vegada, una societat il·lenca abocada a la universitat. Per aconseguir això hem d'obrir un procés de constant millora de la qualitat de l'ensenyament i hem d'impulsar decididament les inversions que siguin necessàries.

Només així farem que el coneixement estigui realment a l'abast de tota la societat.

El president i el Govern de les Illes Balears volen donar resposta a tota la problemàtica de la Universitat de les Illes Balears. He anunciat algunes actuacions. Però no volem treballar tots sols.

Volem una comunicació constant entre la universitat i la societat, entre la universitat i el govern. Escoltar-nos els uns als altres perquè sempre hi hagi entesa i consens. Dialogar des del més absolut respecte cap a l'autonomia universitària.

Senyores i senyors, vos ha parlat un amic que és el president de les Illes Balears. El Consolat de Mar té les portes obertes sempre. Perquè no és la casa del president: és la casa de tots. Talment com la Universitat de les Illes Balears, que acollí l'*alumne Antich* i ara ha tornat a obrir les portes a l'*antic alumne*.

Moltes gràcies. ◆